

Tomanbay'ın ölümünden sonra Suriye gibi Misir da Osmanlıların bir eyâleti haline gelmişti. Sultan Selim, burada itaatlerini arzetmeye gelen hey'etleri kabul etmişti. Bu hey'etler içinde en önemli olanı, Haremeyn Serifi Ebu'l-Berekât b. Muhammed'in, Sultan Selim'i tebrik için oğlu Ebû Nüme'ın basında buundugu hey'et idi. **Ebu'l-Berekât, oğlu vâsıtasiyle Ka'be'nin anahtarları yanında bazı mukaddes emânetler ve hediyelerle göndermişti.**

Ebû Nüme'e, büyük ikramlarda bulunuldu. Ebû Nüme, 1517 senesi Mayıs ayının sonlarına doğru Pâdisah tarafından kabul edildi. Bu kabul esnasında o, babasının

Memlûk idaresinden çektiği eziyetleri anlattı.

Haremeyn Serifi, Memlûk Sultanları'na karşı duyduğu memnuniyetsizlik ile Sultan Selim'in, Suriye'de mukaddes mahallere karşı göstermiş olduğu büyük alaka ve ihtimam sebebiyle, severek Osmanlı idaresine girmiş, Sultan Selim'in adını hutbede zikretmeye âmade bulunduğunu bildirmişti. Sultan Selim tarafından iyi karşılanmış olan Ebû Nüme, zengin hediyelerle geri dönmüştü. Bu arada, Haremeyn fukarasına dağıtılmak üzere gemilerle bölgeye zahire ile 200 bin dinar gönderilmişti.

Hoca Saadeddin, Haremeyn'e gönderilen yardım için su ifadeleri kullanır: "**Haremeyn-i Serifeyn mücavirlerine mebâlig-i mevfûre gönderüp idrar-i müteariflerini müdaaf eylediler. Ve gestilerle (gemilerle) nihayetsiz gallat ve hububat gönderdiler. Ve kudat-i Misir'dan (Misir kadılarında) mezid-i istikamet ve tedyin birle tayin buyrulan iki kadi ile 200 bin mikdari dinar-i kâmilu'l-ayâr gönderüp ma'rifet-i nüzzâr ve küttâb ile Haremeyn-i Muhteremeyn fukarasına tevzi' ettirdiler.**

" İlk defa olarak hac kervâni (Sürre), Sultan Selim'in, Sam'dan Ka'be için gönderdiği bir örtüyü hâmilen Hicaz'a hareket etmiştir.

Bu tarihten (h. 923 / m. 1517) itibaren Osmanlı Sultanları "Hâdimu'l-Haremeyn es-Serifeyn" (Haremeyn'in Hizmetçileri) ünvanını aldılar.

Bu ünvan, Osmanlı Pâdisahlarına hem Islâm, hem de Hıristiyan âleminde büyük bir itibar te'min etmişti. Bu esnada elçilik vazifesi ile gelen hey'etlerden biri de Venedik hey'eti idi. Hey'etin vazifesi o ana kadar Kıbrıs için memlûklere vermekte olduğu vergiyi, Memlûklerden sağlamış olduğu imtiyazlar baki kalmak üzere, Osmanlılara vermek hususunda müzakerelerde bulunmak idi. Bu hey'et, aynı zamanda, Venediklilerin Osmanlılara karşı Kölemenlere yardımda bulunduğu töhmetini de redd ederek, devletini bu hususta müdafaa edecekti.

Yavuz Sultan Selim, ikamet etmek için Kahire'de bir köşk inşa ettirir. O, burada kaldığı müddet zarfında bu köşte ikamet eder. Mayıs sonlarında Pîrî Pasa komutasında gelen Osmanlı donanmasını teftis etmek üzere, İskenderiye'ye bir seyahatta bulunmuş olan Selim, 12 Haziran'da Kahire'ye dönerek burada üç ay kaldıktan sonra 10 Eylül'de Hayırbey'i vali olarak tayin ederek Misir'dan ayrılır. Böylece, Misir'a geldiği ilk gün ile, ayrılış günü olan 23 Saban 923 (10 Eylül 1517)'a kadar 8 ay Misir'da ikamet etmiş olur. **Pâdisah'ın, Misir'da bu kadar uzun müddet kalması, belki de yeni yerlerin ilhaki içindi. Fakat Misir'da fazla kalmaktan dolayı usanmış olan "erkân ve a'yan ve ashab-i divan" İstanbul'a dönmek istiyordu.**

Bunlar, Yavuz'un ulemaya gösterdiği saygıyı da dikkate alarak o dönemde Anadolu Kadiaskeri olan Kemal Pasazâde'ye müracaatla Pâdisah'i ikna etmesini rica ederler. Bunun üzerine bir gün, gezinti esnasında Pâdisah, etrafta neler konuşuluyor dediği zaman Kemal Pasazâde fırsatı kaçırmamış ve askerinin dönme arzusunda olduğunu söyleyerek:

"Sultanım, askerlerin Nil'den davarlarını suluyorlardı. O askerlerden birinin su türküyü söylediğini duydum " der ve askerinin isteklerini, türkülerle dile getirdiğini açıklayarak, türkünün metnini şu şekilde Pâdisah'a arz eder:

"Nemiz kaldı bizim mülk-i Arab'da

Nice bir dururuz Sam u Haleb'de

Cihan halkı kamu ü tarabda

Gel gel ahi , gidelim Rûm illerine"

Efkâr-i umûmiyenin görüsüne tercüman olan bu türkü, aslında o anda bizzat Kemal Pasazâde'nin kendi dilinden nakledilmiş sözleriydi. Gerçi hükümdar da bunu anlamakta gecikmemişti. Bu sebeple birkaç gün sonraki bir sohbet esnasında **Pâdisah: "Geçen gün söylediğin türkü senin ihtirâin miydi?"**

diye sorunca, Kadiasker Kemal Pasazâde çok rahat ve cesûrâne bir şekilde "**evet"**

der. Böyle bir cevap karşısında belki de hiddetleneceği tahmin edilecek olan Pâdisah, bu itirafa karşılık 500 duka altın ihsan etmekle cevap vermiş olur. Kaynaklarda bu olay şu ifadelerle nakledilir. Bir gün yine yolda sohbet ederlerken Pâdisah, Kemâl Pasazâde'ye sorar :

Tokat'li Molla Lütüfî hocanız imiş, ilim ve irfani yüksek değerli bir ilim adamı iken katline sebep ne oldu? Kemâl Pasazâde bu soruya şu cevabı verir: " Hased-i akrân belâsına ugradı. Tam bir âlim, kâmil, salih ve dindar bir kişi iken düşmanı çoğalib hased ettiler ve katline sebep oldular. Bu duruma üzülen hükümdar, onun sakacı biri olduğunu, zaman zaman öyle sakalar yaparmış ki, isitenler gerçek zannedermiş. Siz de üstâdiniz gibi öyle

sakalar yapmazmısınız ki, gerçek zannedilsin? diye sorunca Kemal Pasazâde:

"Biz, geçen gün sırımızı savdık, şimdi sıra Pâdisahimiz hazretlerininindir." cevabını verince, Yavuz Sutan Selim düşünür ve der ki:

"Yoksa, geçen gün, yeniçeriler ağzından söylenen o kıta, öyle bir saka mıydı? Yani yeniçeriler ağzından siz mi uydurdunuz?" Bu söz üzerine Kemâl Pasazâde:

"Evet, doğrusu, Pâdisahimizin buyurdukları gibidir" der. Pâdisah, hosuna giden bu açık ve cesurâne sözü karşısında Kemal Pasazâde'ye yukarıda belirtilen ihsanlarda bulunur.

Yavuz Sultan Selim, Mısır'da kaldığı süre içinde mahallî bazı islahatlarda bulundu. Bu meyanda o, Suriye ile Mısır'ın toprak ve vergi işlerini bir sisteme bağlayarak düzene sokar. Gerçi Osmanlılar, bir kısım Türk ve İslâm devletlerinden zapt ve ilhak ettikleri devletlerin büyük bir kısmında bazan eski kanunları hiç degistirmeden ve eski isimleri ile muhafaza ediyorlardı. Bununla beraber, özellikle vergi konusunda halk için bir çeşit zulüm niteliğini taşıyan vergileri "**Fena bid'atlar**

" addederek ortadan kaldırıyorlardı.

Memlûk Sultanlığı'nın ortadan kalkması, Osmanlı Devleti'ne Asya Kit'asin'da Suriye, Filistin ve el-Cezire ile Hicaz'ı, Afrika'da ise Mısır gibi stratejik önemi büyük ve mamur bir bölgeyi kazandırdı. Böylece, Kızıl Deniz'in karşılıklı iki sahiline de sâhip olan Osmanlılar, Hind ve Ak Deniz arasındaki Kızıl Deniz ticaret yoluna hâkim olmuşlardı. Böylece, Arabistan, Haremeyni's-Serifeyn, Zebid, Aden, Yemen, Habesistan, Said, Nubye, Magrib'e kadar, Umman sahilinden Fırat ve Bağdad'a kadar olan memleketlerin emir ve sultanları Yavuz Selim'in emrine girmiş oluyorlardı. Böylece Yavuz Sultan Selim, atalarının kurdukları devlete büyük bir katkıda bulunmuş oluyordu. O, Fâtih Sultan Mehmed tarafından daha iyi bir şekilde geliştirilen orduyu kullanarak, gerek onun ve gerekse II. Bâyezid'in stratejik ve idarî temellerinden yararlanarak Safevîleri yenmekle de kalmamış, aynı zamanda Müslüman devletlerin önemli bir kısmını da kendine bağlamıştı.

Sultan Selim, İstanbul'a hareket etmeden önce idarî bir tedbir olmak üzere Kahire'deki bazı hükümdar ogullarıyla, halife ve akrabalarını, nüfuzlu âlim, şeyh ve beylerden, ileride tehlike arzedeabilecek olanları İstanbul'a göndermişti. İstanbul'a gönderilenler arasında Mısır'daki Abbasî

Halifesi III. Mütevekkil Alallah ile amcası Halil'in oğulları ve Sultan Kansu Gavrî'nin oğlu Mehmed de vardı. Bu arada o, kütüphanelerdeki kıymetli bazı eserler ile mimar ve san'atkârlardan bir kısmını da İstanbul'a göndermişti. Bu nakillerin tamamı, deniz yoluyla yapılmıştı. Selim, bilgili bir kimseden Misir pramitleri ile Nil hakkında bilgi almıştı ki, bu zata karşı büyük bir saygı besleyip ona ikramlarda bulundu.

Daha önce de, biraz temas edildiği gibi, Yavuz Sultan Selim, iyi tahsil görmüş, müsait zamanlarda vaktini okuyup araştırmakla geçiren âlim bir hükümdardı. Kendisi, tasavvufun "vahdet-i vücud" felsefesini begendiğinden, bu felsefenin Anadolu'da yayılmasını temin eden ve "Seyh-i Ekber" nâmiyle şöhret kazanmış olan Muhyiddin ibnu'l-Arabî'ye karşı büyük bir hürmeti vardı. Merc-i Dâbik zaferinden sonra Sam'a girdiği vakit, "Seyh-i Ekber" in kabrini sormuş ve bazıları tarafından "Seyh-i Ekfer" (en büyük kâfir) diye tahkir edilen bu büyük zâtin kabrini buldurmuştu. Misir dönüşünde dört ay kadar Sam'daki ikametini esnasında seyhin kabrine türbe ve yanına bir de câmî ile her gün fakirlere yemek dağıtmak üzere bir de imâret yapılmasını emretmişti. Bu inşaat öyle sür'atli yapılmalıydı ki, kendisi henüz buradan hareket etmeden önce bitmeliydi. Filhakika, mimarlarla usta ve ameleden bir kısmı, gece çalışmak suretiyle bunları tamamlamışlardı. Yavuz bu câmide ilk Cuma namazını kılmış ve vakıflarını tertib ettirerek vaaz ile Kur'an okumaya me'mur görevliler de tayin etmişti.

Sam'dan sonra yoluna devam eden Yavuz Sultan Selim, 22 Safer 924 (5 Mart 1518) tarihinde Haleb'e gelir. İki ay kadar Haleb'de kalan Selim, iki ayda da İstanbul'a gelir. **Merasim ve tantanai karşılamalardan pek hoşlanmadığı anlaşılan Yavuz Sultan Selim, törenle karşılanmamak için, gece gizlice Topkapı Sarayı'na gelir.**

İstanbul'da on (veya yirmi) gün kadar kalan Yavuz Selim, 27 Receb (4 Ağustos)'de payitahttan ayrılarak Edirne'ye hareket eder. Pâdisah'ın Edirne'ye gelmesinden dokuz gün sonra **Sehzâde Süleyman, gelirine 500 bin akça ilave edilmiş olduğu halde babası ile vedalararak geldiği Saruhan Sancığı'na tekrar döner**

. Selim, Edirne'de bulunduğu sırada Venedik, Macar ve İspanya gibi Avrupa devletleriyle muâhedeleri yenilemiştir. Sultan'ın, Avrupa devletlerine karşı sulh siyâseti takib edisi, herhalde yeni bir İran seferine çıkması ile izah edilebilir.